

«НА МОВЕ Я МАГУ ТОЛЬКІ СПЯВАЦЬ»

Дзякуючы Мулявіну

беларускія песні загучалі на розных кантынентах

Пяцьдзясят шэсць краін апладзіравалі ансамблю «Песняры», які заснаваў і якім на працягу трыццаці гадоў кіраваў Уладзімір Мулявін. 12 студзеня 2016 года яму магло б споўніцца 75, але ўмоўны лад у гэтым выпадку можна разглядаць таксама ўмоўна — фізічна б споўнілася, а насамрэч Мулявін для нас — жывейшы за ўсіх жывых. Феномен асобы музыканта патлумачыць складана, як і ахапіць спадчыну і значэнне яго творчасці для беларускай культуры. Як і джазавы аркестр Эдзі Рознэра некалі, Уладзімір Мулявін з ансамблем «Песняры» ў свой час вярнулі ўвагу беларускай музыкі да вытокаў, да фальклору, да культуры беларускага этнасу. Асоба Уладзіміра Мулявіна пацвярджае таксама дзіўную тэндэнцыю: сапраўднымі патрыётамі беларускага краю часта становяцца якраз прадстаўнікі іншых нацыянальнасцяў.

Мулявін нарадзіўся ў Свядлоўску і трапіў у Беларусь, можна сказаць, выпадкова, але шчыра палюбіў і краіну, і мову. Удава Песняра, дырэктар прысвечанага яму музея Святлана Пенкіна, расказала, што ў яе мужа пыталіся, чаму ён, маўляў, у жыцці не выкарыстоўвае беларускую мову, на што той адказаў: «Мова настолькі прыгожая, што на ёй я магу толькі спяваць».

75-годдзе выдатнага кампазітара і музыканта, які так шчыра маліўся небу, зямлі, прасторы і магутнаму Богу за родны народ Беларусі, не пройдзе незаўважным. Цэлы год Уладзімір Мулявін, імя і творчасць якога і без таго актыўна выкарыстоўваецца ў сучаснай культуры, будзе займаць яшчэ больш заслужанага месца ў нашай прасторы.

Папленніца Уладзіміра Мулявіна Святлана Пенкіна сказала, што, нягледзячы на тое, што афіцыйна спадчына кампазітара ацэньваецца ў 236 айтарскіх песень, насамрэч гэтая лічба перавышае чатырыста: «Калі было цяжка, Уладзімір Георгіевіч мог атрымаць натхненне ад томіка Янкі Купалы. Ён адкрываў кнігу і казаў: «Нічога ж не трэба пісаць, уся музыка ўжо ёсць у вершах». Тады ён пачынаў працаваць і дадаваў: «Вось бачыш, значыць, я магу пісаць». А потым мог брацца за складаньня, спрэчныя праграмы на вершы Маякоўскага. Цэлы год ішоў на тое, каб вывучыць, падабраць вершы і канцэптуальнае рашэнне».

Народны артыст Беларусі Міхаіл Фінберг, мастацкі кіраўнік і галоўны дырыжор Нацыянальнага акадэмічнага канцэртнага аркестра Беларусі, узгадаў, як ён з Уладзімірам Мулявіным у адзін час служыў у арміі: «Я быў у ваенным аркестры, а ён у ваенным ансамблі. Аднойчы я ўба-

чыў, як на канцэрце салдацкай самадзейнасці адзін хлопец пяе песню «А я шагаю по Москве» выдатнага кампазітара Андрэя Пятрова. Гэта быў Мулявін. Я не пасаромеўся і падшоў да яго, хоць не ведаў, што яму сказаць. Яшчэ тады я адчуў, што гэта асаблівы чалавек, ён вылучаўся сваёй сціпласцю, яго вочы гарэлі, і здавалася, што ён дасць музыцы вельмі шмат. Так і атрымалася... Доказам гэтаму стаў наш апошні канцэрт пры закладцы яго зоркі ў Маскве. Калі Уладзімір выйшаў на сцэну і вядучая назвала яго імя, уся зала ўстала. Ён вельмі шчыра палюбіў Беларусь і беларускую мову. Калі вы паслухаеце ўважліва яго творы — музыка можа ўспрымацца асобна, а словы асобна. Да паэзіі ён падыходзіў вельмі сур'ёзна, таму большасць яго сачыненняў зроблена на класічную паэзію. Хаця калі вы помніце, пачынаў ён з замежных песень. Мулявін дзіўным чынам адчуваў драматургію канцэрта, усё стаяла на патрэбным месцы. Складана ўявіць, як бы мы цяпер жылі без яго спадчыны. Для сваіх выступленняў можна ўзяць любую песню з яго рэпертуару і быць упэўненым, што яна будзе мець поспех. Некалі я прыехаў на гастролі ў далёкі горад Чалябінск і ў тамтэйшым рэстаране пачуў тры песні «Песняроў». Хто б мог уявіць, што ў тыя гады, пад канец існавання Савецкага Саюза, так далёка можна пачуць песні на беларускай мове».

Міністэрства культуры прапанавала шэраг разнапланавых мерапрыемстваў, прысвечаных святкаванню юбілею песняра, якія будуць праходзіць на працягу ўсяго года. Праўда, можна сказаць, цыкл ужо распачаўся ў мінулым годзе — прэм'ерай спектакля «Пясянр» па п'есе

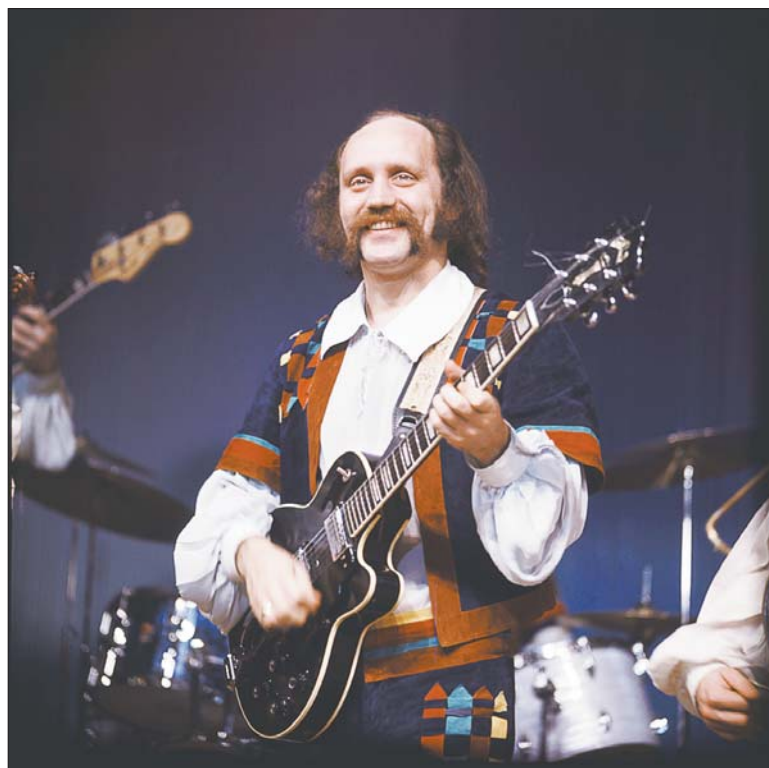
маладога драматурга Васіля Дранько-Майсюка ў Нацыянальным акадэмічным драматычным тэатры імя М. Горкага.

Рэжысёр Валянціна Еранькова сказала, што за той год, які «Пясянр» не сходзіць з пляцоўкі тэатра, ён не проста знайшоў свойго гледача, але і атрымаў водгук: «Наш спектакль пабудаваны на творчым лёсе музыканта, і побач з галоўным героем на працягу дзвюх гаўдзін жывуць тыя ж асобы, з якімі ён сам пражыў сваё жыццё — гэта і Якуб Колас, і Янка Купала, і Максім Багдановіч, і Цётка. Мне даводзіцца чуць, асабліва ад моладзі, што пасля спектакля хочацца вярнуцца дадому, знайсці і паслухаць музыку Мулявіна, адкрыць і пачытаць Коласа ці Цётку. Гэта наша вялікая культура, і прэм'ера спектакля стала для нас падзеяй. Пра гэта сведчыць ужо тое, што акцёры, наколькі б занятымі ні былі, заўсёды перад спектаклем знаходзяць час, каб сустрэцца з музычным кіраўніком і прайсці музычны цыкл, які на сцэне выконваецца ўжывую».

«Яшчэ тады я адчуў, што гэта асаблівы чалавек, ён вылучаўся сваёй сціпласцю, яго вочы гарэлі і здавалася, што ён дасць музыцы вельмі шмат».

У юбілейны год Уладзіміра Мулявіна ў чэрвені-ліпені тэатр будзе ўдзельнічаць у туры з дзесяці спэктакляў па гарадах краіны — Гродна, Брэсце, Магілёве, Гомелі і Віцебску. Валянціна Еранькова марыць таксама аб тым, каб паказаць «Песняра» на радзіме Уладзіміра Мулявіна.

Да святкавання 75-годдзя з дня нараджэння вялікага музыканта далучацца, вядома ж, калектывы Дзяржаўнай філармоніі — Нацыянальны акадэмічны народны аркестр імя Жыновіча пад кіраўніцтвам Міхаіла Казінца, Нацыянальны акадэмічны канцэртны аркестр пад кіраўніцтвам

Міхаіла Фінберга і, зразумела, сам ансамбль «Песняры». Рэпертуар Уладзіміра Мулявіна ў сваёй дзейнасці будуць выкарыстоўваць ансамбль народнай музыкі «Свята», Дзяржаўны камерны хор Рэспублікі Беларусь, ансамбль салістаў «Класік-авангард», вакальны ансамбль «Камерата».

Менавіта 12 студзеня ў філармоніі адбудзецца «Канцэрт у дзень нараджэння» з удзелам вядучых калектываў і выканальнікаў Беларусі і Расіі, які, дарэчы, стаў своеасаблівай традыцыяй і данінай творчасці таленавітага музыканта. Шэраг мерапрыемстваў, прысвечаных юбілею, пройдзе таксама падчас фестывалю песні і паэзіі ў Маладзечне і «Славянскага базару» ў Віцебску. Нацыянальны акадэмічны аркестр імя Жыновіча выканае рок-оперу «Песня пра долю» ў розных гарадах

краіны, а таксама ў Беластоку. Будзе арганізавана фотавыстава са здымкаў Юрыя Іванова, Яўгена Коктыша і з сямейнага архіва; пэўныя змены пройдучы ў экспазіцыі музея Мулявіна; прадугледжваецца стварэнне дакументальнага фільма пра жыццё музыканта.

Сённяшні дзяржаўны ансамбль «Песняры», як паведаміў яго дырэктар — мастацкі кіраўнік Вячаслаў Шарапаў, плануе канцэртны тур па гарадах Беларусі з вядомымі песнямі з рэпертуару Уладзіміра Мулявіна, якія публіка часта падхоплівае і п'е самастойна, вядзе перамовы аб шэрагу выступаў у Расіі, а таксама прапанаваў сваю кандыдатуру да ўдзелу ў конкурсе «Еўрабачанне-2016» з тым, каб упершыню тут прагучала песня на беларускай мове.

Ірэна КАЦЯЛОВІЧ.
katsyalovich@vziazda.by

Карціна Валянціны Шобы на выставе Art Capital.

■ Ведай нашых!

Упершыню сучасныя беларускія мастакі і скульптары прадстаўлены ў «Гранд Пале»

на Вентрыён-Макарэвіч, Ларыса Журавовіч, Максім Петруль, Сяргей Парцянкаў, Павел Семчанка, Аляксандр Слепаў, Алесь Фалей, Валянціна Шоба. Творы розных жанраў і відаў выяўленчага мастацтва абраны для таго, каб даць уяўленне пра стан сучаснага беларускага мастацтва. Адметна, што ёсць магчымасць знаёміць з ім менавіта Францыю, Парыж, куды імкнуліся многія нашы творцы-землякі. Там у XIX стагоддзі знайшоў спачын рамантык Валенцій Ваньковіч, а на пачатку мінулага стагоддзя працавалі выхадцы з Беларусі Марк Шагал, Хаім Суцін, Надзея Хадасевіч-Лежэ, Леў Бакст і іншыя.

Арганізацыя беларускага павільёна ўзялі на сябе Пасольства Рэспублікі Беларусь у Францыі пры супрацоўніцтве з Нацыянальным мастацкім музеем Рэспублікі Беларусь, Культурны цэнтр Беларусі ў Францыі, Аркадзь Валадось, наш суайчыннік, які жыве ў гэтай краіне. Акрамя таго, падтрымаў задуму Прыёрбанк.

На думку пасла Беларусі ў Францыі Паўла Латушкі, беларускае мастацтва мае глыбокія карані і свае традыцыі, яму ёсць кім ганарыцца: Іван Хруцкі і Марк Шагал, Міхаіл Савіцкі, Заір Азгур, Андрэй Бембель і іншыя. Але цяпер французская публіка можа адкрываць для сябе багацце сучаснага выяўленчага мастацтва нашай краіны. Беларускі павільён на Art Capital — гэта выдатная магчымасць прадста-

НЯХАЙ УБАЧЫЦЬ ПАРЫЖ

віць наша мастацтва на адной з прэстыжных выставачных пляцовак свету.

Сапраўды, прэстыж пацверджаны ўвагай, якая надаецца выставе з боку дзяржавы: яна праводзіцца вось ужо 60 гадоў пад патранатам прэзідэнта Францыі і Міністэрства культуры гэтай краіны. Месца правядзення «Гранд Пале» — «Вялікі Палац вытанчаных мастацтваў», пабудаваны ў 1897 годзе для Сусветнай выставы, якая праходзіла ў Парыжы ў 1900-м. У выставе Art Capital сёлета бяруць удзел больш

за 2000 мастакоў і скульптараў з больш чым 40 краін свету. Свае павільёны прадставілі Іспанія, Швецыя, Канада, Кітай, Японія, Паўночная Карэя (галоўны гошць выставы). Беларусі дэбют каштоўны тым, што адкрывае новыя магчымасці для нашых мастакоў і скульптараў: Францыя — гэта яшчэ і радзіма знакамітага «Восеньскага салона». Чаму б і не?..

Ларыса ЦІМОШЫК. tsimoshyk@vziazda.by

P.S.

У рамках выставы Art Capital у Парыжы мастацка з Гродна Валянціна Шоба і скульптар з Гомеля Сяргей Парцянкаў адзначаны прэміяй Тэйлара. Асацыяцыя імя барона Тэйлара, якая працуе з 1844 года, мэтай сваёй працы бачыць падтрымку мастакоў і стымуляванне развіцця мастацтва. Штогод гэтая прэмія прысуджаецца мастаку і скульптару. Лаўрэатаў вызначаюць шляхам галасавання. Упершыню прэміяй адзначаны беларускія творцы. Прычым праца Сяргея Парцянкава прыхвала ў Парыж літаральна ў апошні дзень перад адкрыццём...

Скульптура Сяргея Парцянкава на выставе Art Capital.

Прадстаўляюць Беларусь на выставе ў Францыі 11 мастакоў як са сталіцы, так і з розных рэгіёнаў нашай краіны: Віктар Альшэўскі, Юрый Анушка, Ганна Белавусава, Але-